

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
Факультет лінгвістики

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан ФЛ

_____ Н. С. Саєнко
(підпис)

« ____ » _____ 2019 р.

«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

РОБОЧА ПРОГРАМА
кредитного модуля

підготовки	<u>бакалавра</u>
напряму	<u>035 Філологія</u>
освітня програма	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша-англійська 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька
форма навчання	<u>заочна</u>

Ухвалено методичною комісією
Факультету лінгвістики
Протокол від _____ .2019 р. № _____

Голова методичної комісії
_____ С.В. Ібрагімова
(підпис) (ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 2019 р.

Робоча програма кредитного модуля «Історія української культури»
для студентів за напрямом підготовки 035 Філологія освітнього ступеня бакалавра, за заочною формою навчання складена відповідно до програми навчальної дисципліни «Історія української культури» (уклад.: І.І. Федорова, С.Ю. Балакірова, І.К. Покулита та ін.).

Розробник робочої програми:

доцент, канд .філол. н. Онуфрієнко О. П..

(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (підпис)

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри української мови, літератури та культури

Протокол від 22 травня 2019 року № 10

Завідувач кафедри

_____ О.П. Онуфрієнко

« ____ » _____ 2019 р.

1. Опис кредитного модуля

Рівень ВО, спеціальність, освітня програма, форма навчання	Загальні показники	Характеристика кредитного модуля
Рівень ВО перший (бакалаврський)	Назва дисципліни Історія української культури	Лекції 6 год.
Спеціальність 035 Філологія	Цикл загальної підготовки. Навчальні дисципліни базової підготовки	Семінарські 2 год.
Освітня програма 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша-англійська 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька 035.055 Романські мови та літератури	Статус кредитного модуля вибірковий	Самостійна робота 52 год.
	Семестр <u> 3 </u>	
Форма навчання заочна	Кількість кредитів 2 (60)	Вид та форма семестрового контролю: залік, усний

Предмет навчальної дисципліни: висвітлення загальних теоретичних проблем культури; концептуальних засад витоків і цивілізаційних віх культури України; ідентифікації національно-самобутнього та загальноєвропейського векторів у становленні національної традиції.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Історія української культури» разом з дисциплінами «Сучасна українська мова», «Вступ до філософії» формує гуманітарну складову в програмі підготовки майбутнього фахівця.

2. Мета та завдання кредитного модуля

2.1. Метою кредитного модуля є формування у студентів здатностей:

- сприймати життєво-необхідне, аксіологічне значення національної ідеї, зокрема в сучасних умовах глобалізації світу та процесу євроінтеграції;
- реалізуватися на основі отриманих знань в соціальній, професійній, особистісній сферах, як патріотично-сформована інтелектуально-зріла особистість;

2.2. Основні завдання кредитного модуля

Згідно з вимогами програми навчальної дисципліни студенти після засвоєння кредитного модуля мають продемонструвати такі результати навчання:

знання:

- закономірностей розвитку історії української культури як логіки культурно-історичного процесу;
- основних стадій світогляду людства, сформованих на різних етапах його історії, особливостей протікання культурогенезу як етногенезу та набуття національного змісту «культурної картини світу» на території України;

- періодів розквіту української культури, – з огляду на те, що саме на цих етапах закладаються світоглядні характеристики ментальності, які у подальших періодах розвитку культури знаходять відображення в формуванні цілісної системи: екосфери і аксіосфери культурного буття;

уміння:

- аналізувати соціокультурний стан сучасного українського суспільства, визначити головні його проблеми й пріоритетні потреби;
- показати, що історія української культури, зокрема її культурологічне осмислення, є науковою рефлексією уявлень про сутність культури й соціально-культурні процеси, звернена до світоглядних потреб сучасної людини;
- інтегрувати власну діяльність у культурне середовище з урахуванням визначеного місця окремих соціокультурних елементів у культурному контексті.

3. Структура кредитного модуля

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практ. (семін.)	СРС
1	2	3	4	6
Розділ (змістовий модуль) 1. Історія української культури як навчальна дисципліна				
<i>Тема 1 Українська культурологічна думка як розвиток європейської духовно-теоретичної традиції.</i>	7	2	-	5
Разом за розділом 1	7	2	-	5
Розділ (змістовий модуль) 2. Генеза української культури – процес етногенезу на теренах України				
<i>Тема 2. Первісна культура – археологічні пам'ятки культурних шарів в українському просторі.</i>	7	2	-	5
Разом за розділом 2	7	2	-	5
Розділ (змістовий модуль) 3-4. Становлення архетипів української свідомості. Міфологічний світ слов'ян-язичників.				
<i>Тема 3. Міф як обряд і ритуал відтворення буття і самосвідомість прадавнього суспільства. Антропологізм, фантазування, традиціоналізм – основні ознаки міфологічного світогляду.</i>	7	-	2	5
<i>Тема 4. Трипільська культура як найвизначніша культура неолітичної доби на землях України.</i>	5	-	-	5
Разом за розділом 3-4	12	-	2	10
Розділ (змістовий модуль) 5. Київська Русь: християнський вимір української культури; феномен двовір'я				
<i>Тема 5. Специфіка засвоєння Київською Руссю візантійської спадщини – творення нового образу для християнської культури на слов'янському ґрунті.</i>	5	-	-	5

Разом за розділом 5	5	-	-	5
Розділ (змістовий модуль) 6. Барокова картина світу в українській культурі XVI-XVIII століть				
<i>Тема 6. Формування національної самосвідомості в контексті ренесансних та реформаційних процесів загальноєвропейського змісту.</i>	7	2	-	5
Разом за розділом 6	7	2	-	5
Розділ (змістовий модуль) 7. Національне самовизначення як тенденція української культури XIX століття.				
<i>Тема 7. Культуротворчі, соціально-економічні та геополітичні основи національного самовизначення української культури.</i>	5	-	-	5
Разом за розділом 7	5	-	-	5
Розділ (змістовий модуль) 8. Динаміка розвитку української культури в першій половині – 80-х роках XX ст.				
<i>Тема 8. Характеристика історично-культурного процесу в Україні першої половини XX ст.</i>	5	-	-	5
Разом за розділом 8	5	-	-	5
Розділ (змістовий модуль) 9. Специфіка трансформацій української культури кінця XX – початку XXI ст.				
<i>Тема 9. Зміна культурної парадигми в умовах формування незалежної української держави.</i>	6	-	-	6
Разом за розділом 9	6	-	-	6
<i>Залік</i>	6			6
Всього годин	60	6	2	52

4. Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на літературу та завдання на СРС)
1	<p><i>Лекція №1. Предмет і завдання курсу «Історія української культури». Абрис української культури у культуротворчому процесі європейської цивілізації. Феномен української ментальності: світогляд універсалії української нації. Культура як світогляд етнонаціонального буття. Полісемантична природа поняття «культура». Багатоаспектність спроб визначення культури. Культура та природа: екосфера самозбереження нації. Культура та історія: аксіосфера української духовності. Функції культури. Культурологія як наука про культуру.</i></p> <p>Завдання на СРС: Підготуватися до виступу на одну із запропонованих тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Екзистенціально-антропологічні начала осягнення культури у «філософії серця» Г.Сковороди. 2. Національна концепція культурно-історичного розвитку (М.Костомаров, В. Белозерський, П.Куліш, Т.Шевченко). 3. Розвиток історико-культурного напрямку (М.Драгоманов, В.Липинський, М.Грушевський, Д.Яворницький). 4. Культурологічна палітра творчості І.Франка. 5. Концепції української культури вчених-емігрантів (І. Крип'якевича, І.

	<p>Огієнка, Д. Антоновича).</p> <p><i>Рекомендована література:</i></p> <p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бичко А.К. та інш. Теорія та історія світової і вітчизняної культури: Курс лекцій. –К., 1993. 2. Закович М.М. Українська та зарубіжна культура: Навчальний посібник. –К.: 2000. 3. Історія української та зарубіжної культури: Навч. Посіб. /Б.І. Білик/За ред. С.М. Клапчука. –К., 2007. <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Забужко О. Дві культури. –К., 1999 2. Історія української культури /за ред. І.Крип'якевича. –К., 1994. 3. Попович М.В. Нарис історії культури України. –К.:Артеком, 1998. 4. Семчишин М. Тисяча років української культури. –К., 1993.
2	<p><i>Лекція №2.</i> Концепції походження української культури. Проблема історичної періодизації – основні етапи розвитку української культури. Первісна культура – археологічні пам'ятки культурних шарів в українському просторі. Палеолітичні і мезолітичні форми соціальної організації. Палеолітичні пам'ятки на території сучасної України.</p> <p>Протонеоліт України. «Неолітична революція» як доба системної соціальної трансформації та формування аграрної цивілізації (перехід в привласнюючого до відтворюючого способу виробництва, демографічний вибух, поява патріархальної сім'ї, інтенсифікація мовного розвитку – поява мов європейського типу, союз племен як перші політичні організації. Кардинальні зміни в системі світоглядних уявлень.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>Самостійно законспектувати питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна схема етногенезу українців. 2. Приналежність України до гіпотетичного культурно-історичного центру Землі (циркумпонтійської зони). <p><i>Рекомендована література:</i></p> <p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закович М.М. Українська та зарубіжна культура: Навчальний посібник. –К.: 2000. 2. Історія української культури /За ред. І. Крип'якевича. –К.,1994. <p>Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Підручник. –К.: 2009. 2. Культура України. Лекції за редакцією Дмитра Антоновича. –К.: Либідь, 1993. 3. Чмихов М.О. Найдавніша історія України (лекція) // Культурологічні студії: Зб. наук. праць. –К., 1996. –Вип.І.
3	<p>Лекція 3. Формування національної свідомості в контексті ренесансних та реформаційних процесів загальноєвропейського змісту.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ренесансно-гуманістичний світогляд в Україні: розвиток мови, поширення книгодрукування, набуття мистецьких та наукових зв'язків з провідними діячами європейських культур, виникнення культурно-освітніх центрів, закладання традиції меценатства в українській культурі. 2. Бароко як загальноєвропейська культурна доба, стиль та напрям мистецтва й основа формування новоєвропейської ментальності. Український бароковий розпис та іконографія.

	<p>3. Братський рух кінця XVI – початку XVII століть та його релігійна і національно-політична роль в історії української культури. Києво-Могилянська колегія і її роль в українській гуманітарній думці.</p> <p>4. Формування та розвиток національно-самобутніх типів архітектурної забудови і жанрів мистецтва.</p> <p>5. Козацтво як культуро творча сила української ідентифікації. Наукові і освітні центри на Правобережній та Лівобережній Україні. Меценатська діяльність Івана Мазепи.</p> <p>СРС.</p> <p>Самостійно законспектувати питання:</p> <p>1. Українська національна архітектурна школа. Архітектурні пам'ятки української культури XVIII ст.. Києва, Чернігівщини, Слобожанщини, Придніпров'я.</p> <p>2. Просвітництво, його загальноєвропейський контекст, вплив на різні сфери культурного життя українського простору. Творчість Григорія Сковороди.</p> <p><i>Рекомендована література:</i></p> <p>1. Закович М.М. Українська та зарубіжна культура: Навчальний посібник. –К.: 2000.</p> <p>2. Історія української культури /За ред. І. Крип'якевича. –К.,1994</p> <p>3. Історія української та зарубіжної культури: Навч. Посіб. /Б.І. Білик/За ред. С.М. Клапчука. –К., 2007.</p>
--	--

5. Семінарські заняття

Основні завдання циклу семінарських занять ознайомити студентів із духовним надбанням українського народу та взаємодії з культурами інших народів. Метою семінарських занять є самостійна підготовка до більш детального вивчення й закріплення матеріалу, вироблення умінь працювати з літературою, відбирати і систематизувати конкретні дані з історії вітчизняної культури. Студенти повинні аналізувати основні культурні періоди України від найдавніших часів до сьогодення.

№ з/п	Назва теми заняття
1.	Семінар 1. Міф як обряд і ритуал відтворення буття і самосвідомості прадавнього суспільства. Підвищення рейтингу. Залік

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва тем і питань, що виносяться на самостійне опрацювання	Кількість годин СРС
1.	Тема 1 Українська культурологічна думка як розвиток європейської духовно-теоретичної традиції.	5
2	Тема 2. Первісна культура – археологічні пам'ятки культурних шарів в українському просторі.	5
3	Тема 3. Міф як обряд і ритуал відтворення буття і самосвідомість прадавнього суспільства. Антропологізм, фантазування, традиціоналізм – основні ознаки міфологічного світогляду.	5

4	Тема 4. Трипільська культура як найвизначніша культура неолітичної доби на землях України.	5
5	Тема 5. Специфіка засвоєння Київською Руссю візантійської спадщини – творення нового образу для християнської культури на слов'янському ґрунті.	5
6	Тема 6. Формування національної самосвідомості в контексті ренесансних та реформаційних процесів загальноєвропейського змісту.	5
7	Тема 7. Культуротворчі, соціально-економічні та геополітичні основи національного самовизначення української культури.	5
8	Тема 8. Характеристика історично-культурного процесу в Україні першої половини ХХ ст.	5
9	Тема 9. Зміна культурної парадигми в умовах формування незалежної української держави.	6

7. Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Система рейтингових балів, критерії оцінювання та умови допуску до семестрової атестації наведено у «Положенні про рейтингову систему оцінки успішності студентів з кредитного модуля (дисципліни) НГ-02 «Історія української культури».

8. Методичні рекомендації

Дисципліна «Історія української культури» належить до дисциплін базової підготовки (за вибором студентів). На курс відводиться 60 години, з них 6 годин лекцій, 2 години – семінарські заняття, 52 години – самостійна робота студентів. Враховуючи, що одним із завдань курсу є формування та розвиток у студентів певних умінь і навичок для подальшого використання набутих знань у своїй професійній діяльності, особливого значення набуває ефективна самостійна робота студентів над доцільним поєднанням теоретичних положень та практичних навичок. Час, відведений на СРС, становить більше половини від передбаченого програмою на вивчення дисципліни.

Самостійна робота студентів з вивчення дисципліни «Історія української культури» має найрізноманітніші форми, а саме:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до семінарських занять;
- складання тез виступу;
- написання наукових повідомлень;
- самостійне вивчення додаткової літератури та окремих питань курсу;
- використання комп'ютерних програм та матеріалів з Інтернету;
- робота із словниками з метою оволодіння основною термінологією.

Лекція, прочитана кваліфікованим, досвідченим викладачем і ретельно законспектована студентом, кладе початок самостійного вивчення предмету студентами тема за темою. Уважне слухання і якомога повніше конспектування лекційного матеріалу є надійним компасом у вивченні дисципліни.

Готуючись до заліку, студент вивчає конспект лекцій та записи підготовки до семінарських занять. Звіряє свої матеріали з програмою курсу, додатково вивчає рекомендовану літературу. Рекомендується до кожної теми складати словник термінів, щоб точно й чітко знати суть кожної наукової категорії та поняття. Щоб краще оволодіти матеріалом, студент має бути вищою мірою уважним і вимогливим до себе, дисциплінованим і зацікавленим у навчанні.

Найвища якість самостійної роботи студента досягається тоді, коли його власна думка випереджає сторонню допомогу в процесі вивчення нового матеріалу. Це особливо важливо при вивченні історії культури, де активно використовується логічний підхід, принцип історичності з позиції теорії цивілізацій.

Закономірність навчання така: чим ефективніша й систематичніше самостійна робота студента, тим глибші й міцніші його знання. І, навпаки оволодіння знаннями лише напередодні заліку веде до поверхових, розрізнених знань окремих розділів і такого ж швидкого їх «вивітрювання» з голови після атестаційного контролю.

Систематична й ефективна самостійна робота студента є об'єктом особливої уваги викладача, його контролю та сприяння. З цією метою викладач перевіряє письмову підготовку до занять, виставляє атестації поточної успішності, викликає студентів на бесіди, консультації, тощо.

10. Рекомендована література

10.1. Базова

1. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура : Підручник / М.В. Кордон. –К. : 2009. <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?S21CNR=20&S21STN=1&S21REF=2&C21COM=S&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21All=%3C.%3EID%3DUKR0001368%3C.%3E&&S21FMT=fullwebr>
2. Історія української культури / [За ред. І. Крип'якевича]. –К.,1994. <http://litopys.org.ua/krypcult/krcult.htm>

10.2. Допоміжна

1. Бичко А.К. Теорія та історія світової і вітчизняної культури : Курс лекцій / А.К. Бичко. –К. : 1993.
2. Закович М.М. Українська та зарубіжна культура : Навчальний посібник / М.М. Закович. –К. : 2000.
3. Історія української та зарубіжної культури : Навчальний посібник. / [За ред. С.М. Клапчука]. – К., 2007.
4. Культура України : Лекції / [Ра ред. Д. Антоновича]. –К., 1993.
5. Попович М. Нарис історії України / М. Попович. – К., 1998.

11. Інформаційні ресурси

1. <http://litopys.org.ua> – сайт, на якому зібрані в першу чергу першоджерела, а також наукова література в галузі української культури та історії.
2. <http://www.history.org.ua> – сайт Інституту історії України НАН України
3. <http://www.pamjatky.org.ua> – український пам'яткоохоронний ресурс
4. <http://www.etnolog.org.ua> – сайт Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України
5. <http://ukraine.kingdom.kiev.ua/> - архітектурні та природні пам'ятки України
6. <http://www.castles.com.ua/> - замки та храми України //
7. <http://izbornyk.org.ua/> - Ізборник. Історія України IX–XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації
8. <http://www.oko.kiev.ua/> - архітектура і краєзнавство України
9. <http://www.ukrcenter.com/> - Український Центр – Українська Бібліотека – Український Форум – Українська Галерея – Клуб
10. <http://www.memory.gov.ua/> - сайт Інституту національної пам'яті